

ในหลวงกับการสื่อสาร ความทรงจำที่คนไทยอาจไม่เคยรู้

ทศพนธ์ นรทัศน์

thossaphol@ictforall.org

ชมรม ICT for All

ตลอดระยะเวลาอันยาวนานแห่งการครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภาพที่คนไทยหลายคนคุ้นเคยก็คือการที่พระองค์ท่านเสด็จพระราชดำเนินไปประกอบพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่เพื่อประโยชน์ของพสกนิกรชาวไทยทั่วทุกห้องที่ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ที่ทุรกันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย ฝนตก น้ำท่วม ดอยสูง ก็มีได้ทรงย่อท้อ อุปกรณ์ประกอบพระราชกรณียกิจที่ขาดไม่ได้คือ วิทยุสื่อสาร กล้องถ่ายรูปและแผนที่ โดยเฉพาะวิทยุสื่อสารนั้น ทรงโปรดมาก ทรงศึกษา ค้นคว้าทดลอง ทรงตรวจซ่อมและปรับแต่งเครื่องวิทยุสื่อสารที่ทรงใช้งานด้วยพระองค์เอง และพระราชทานคำแนะนำในการพัฒนาปรับปรุงระบบวิทยุสื่อสาร ระบบสายอากาศเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อสารได้ในระยะทางไกลๆ ไม่มีการบกพร่องระหว่างกัน อันเป็นผลให้กิจการวิทยุสื่อสารทั้งของหน่วยงานราชการทหาร ตำรวจ พลเรือน และวิทยุสมัครเล่น ในสมัยนั้น เจริญก้าวหน้าอย่างมาก

ผู้เขียนขออัญเชิญคำแนะนำเกี่ยวกับการนำวิทยุสื่อสารออกไปใช้งานในกรณีที่ฝนตก ซึ่งเป็นความตอหนึ่งที่ได้พระราชทานคำแนะนำไว้แก่ศูนย์ควบคุมข่ายวิทยุอาสาสมัคร หรือ “ศูนย์สายลม” ของกรมไปรษณีย์โทรเลข โดยทรงใช้พระนามเรียกขานทางข่ายวิทยุสื่อสารนี้ว่า “VR009” อันเป็นนามเรียกขานที่

กรมไปรษณีย์โทรเลขในสมัยนั้นทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2524 (ในแต่ละข่ายวิทยุสื่อสารก็ทรงมีพระนามเรียกขานเป็นการเฉพาะในข่ายวิทยุสื่อสารนั้นๆ แตกต่างกันไป อาทิ กส.9, เดโซชัย 1)

เมื่อจำเป็นต้องนำวิทยุสื่อสารมือถือออกไปใช้งานในกรณีที่ฝนตก หรือน้ำท่วม แล้วเกรงว่าน้ำจะกระเด็นใส่เครื่อง หรือเครื่องตกน้ำ พระองค์ท่านได้พระราชทานคำแนะนำไว้ว่า “...(ให้นำเครื่องวิทยุสื่อสาร) ใส่ถุงพลาสติก วิธีใส่ถุงพลาสติกก็ถักลวดว่าตกรน้ำก็ต้องใส่ 2 ชั้น ใส่เข้าไปแล้วก็ผูกด้วยหนังสติก แล้วก็ใส่อีกชั้นหนึ่งกลับหัวกัน แล้วก็ผูกหนังสติก ยืนยันไม่เข้าลงทะเลยังได้...ยืนยันก็เสียงก็ออกมาได้ดีพอสมควร นอกจากบางที่จะมีกอบกั๊บน้ำหนอย แต่ว่าเปลี่ยนอะไรต่าง ๆ ก็หมุนได้จากข้างนอก ใส่ถุงพลาสติกก็สามารถหมุนปุ่ม หรือทำอะไรได้หลายอย่าง เสียหายเครื่องก็ต้องระมัดระวังอย่างนั้น... (เครื่องที่ใส่ถุงพลาสติกแล้ว) อาจใส่ในกระเป๋าหรือสะพายไว้ก็ได้...”

และในคราวเกิดวาทภัยที่ตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เมื่อ พ.ศ. 2539 จัดเป็นอุบัติเหตุธรรมชาติที่มีความรุนแรง สร้างความเสียหายให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก พล.ต.ต.สุชาติ เผือกสกนธ์ อดีตรับดีกรมไปรษณีย์โทรเลข ผู้ซึ่งเคยถวายงานด้านการสื่อสารแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เล่าไว้ว่า “...มีนักวิทยาศาสตร์จำนวนหนึ่งได้เสียสละเดินทางออกไปช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัยครั้งนั้นด้วยความเต็มใจ โดยวางแผนจัดตั้งโครงข่ายเฉพาะกิจขึ้นในบริเวณที่เกิดเหตุ สามารถเชื่อมต่อประสานงานกับศูนย์ควบคุมข่าย “สายลม” โดยมีการรายงานข่าวสารสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงให้นักวิทยาศาสตร์ ส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบทางวิทยุเป็นระยะๆ เมื่อความได้ทราบถึงพระกรณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงติดต่อเข้ามาที่ศูนย์ควบคุมข่าย “สายลม” และได้พระราชทานคำแนะนำวิธีการจัดข่ายการสื่อสารเฉพาะกิจดังกล่าว โดยให้นารถยนต์ที่ติดตั้งเครื่องรับ-ส่งวิทยุ เป็นสถานีวิทยุเคลื่อนที่ไปจอบปฏิบัติการณ์ในบริเวณจังหวัดราชบุรี โดยให้พิจารณาคัดเลือกสถานที่สูงๆ เพื่อเป็นสถานีถ่ายทอดข้อความการรายงานข่าวระหว่างนักวิทยาศาสตร์ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่เหตุการณ์ กับศูนย์ควบคุมข่าย “สายลม” และนักวิทยาศาสตร์อื่นๆ ที่มีสถานีวิทยุซึ่งมีประสิทธิภาพในการทำงานสูง สามารถติดต่อสื่อสารได้ในรัศมีไกลเป็นพิเศษ (สถานีวิทยุที่ใช้สายอากาศที่มีเกนสูงรับส่งสัญญาณวิทยุในทิศทางเดียว และสามารถบังคับทิศทางของสายอากาศได้)

นอกจากนี้ ยังได้พระราชทานคำแนะนำกำชับเรื่องแบตเตอรี่ประจำเครื่องวิทยุที่ใช้ปฏิบัติงานว่า จะต้องเตรียมแบตเตอรี่สำรองที่ได้ประจุไฟเต็มไว้ให้เพียงพอ การบรรจุแบตเตอรี่เข้าในกระเป๋าหีบห่อสัมภาระ จะต้องระมัดระวังให้มีการใช้ฉนวนหุ้มห่อขั้วแบตเตอรี่ให้ดี มิฉะนั้น อาจเกิดปัญหาทำให้แบตเตอรี่มีการลัดวงจรไฟฟ้าระหว่างขั้วแบตเตอรี่เมื่อไปสัมผัสกับพวงกุญแจ หรือ สิ่งที่เป็นโลหะอื่นๆ ที่ปะปนอยู่ ทำให้ประจุไฟในแบตเตอรี่สำรองนั้นหมดไปเสียก่อนที่จะนำออกมาใช้งาน พระราชกระแสแนะนำวิธีปฏิบัติต่างๆ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาพระราชทานแก่นักวิทยาศาสตร์ที่จะออกไปปฏิบัติงานทางวิทยุอยู่นานเกือบครึ่งชั่วโมง ได้สร้างเสริมขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี...”

พระมหากษัตริย์คุณที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทย ในบางแง่มุมที่คนไทยหลายคนอาจจะไม่เคยรับรู้มาก่อนเช่นนี้ เป็นความทรงจำที่งดงาม เป็นสิ่งที่ประจักษ์ชัดแล้วว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่ทรงกระทำนั้น ล้วนเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนชาวไทยโดยแท้ ...จึงขอน้อมจิตถวายพระพรขอพระองค์ท่านทรงหายจากพระอาการประชวรโดยเร็ววัน มีพระพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง สถิตเป็นมิ่งขวัญของชนชาวไทยสืบไป.